

Lakivaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2016—2019

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016 (HE 30/2015 vp): Asia on saapunut lakivaliokuntaan mahdollisen lausunnon antamista varten valtiovarainvaliokunnalle. Määräaika: 5.11.2015.

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2016—2019 (VNS 1/2015 vp): Asia on saapunut lakivaliokuntaan mahdollisen lausunnon antamista varten valtiovarainvaliokunnalle. Määräaika: 23.10.2015.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Jyri Inha, valtiovarainministeriö
- talousjohtaja Tapio Laamanen, oikeusministeriö
- suunnittelupäällikkö Raimo Ahola, oikeusministeriö
- osastopäällikkö, ylijohtaja Arto Kujala, oikeusministeriö
- presidentti Pauliine Koskelo, korkein oikeus
- laamanni Tuomas Nurmi, Helsingin käräjäoikeus
- valtiosyyttäjä Christer Lundström, Valtakunnansyyttäjänvirasto
- ylituomari Liisa Heikkilä, Helsingin hallinto-oikeus
- valtakunnanvouti Juhani Toukola, Valtakunnanvoudinvirasto
- ylijohtaja Tuula Asikainen, Rikosseuraamuslaitos
- johtava julkinen oikeusavustaja Jouko Ponnikas, Varsinais-Suomen oikeusaputoimisto

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- korkein hallinto-oikeus
- Turun hovioikeus
- Ylivieska-Raahen käräjäoikeus
- markkinaoikeus
- Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto

Valiokunnan lausunto LaVL 6/2015 vp

- Rikosuhripäivystys
- Suomen Lakimiesliitto ry
- Suomen tuomariliitto ry

Viitetieto

Valiokunta on käsitellyt hallituksen esityksen valtion talousarvioksi vuodelle 2016 yhdessä julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2016—2019 annetun valtioneuvoston selonteon kanssa ja antanut niistä yhteisen lausunnon.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Lakivaliokunta käsittelee hallituksen esitystä valtion talousarvioksi vuodelle 2016 ja valtioneuvoston selontekoa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2016—2019 oikeusministeriön hallinnonalan kannalta. Valiokunta kiinnittää erityistä huomiota turvapaikka-asioiden, talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunnan sekä tuomioistuineläytöksen ja rangaistusten täytäntöönpanon voimavaroihin.

Yleisiä näkökohtia

Valtioneuvoston selonteosta ilmenee, että Suomen talouden tilanne on vakava. Bruttokansantuo- te on supistunut usean vuoden ajan, työttömyys kasvaa ja julkinen talous on syvästi alijäämäinen.

Valtioneuvoston selonteon ja vuoden 2016 talousarvioesityksen mukaan oikeusministeriön pää- luokan määrärahat ovat 906 milj. euroa vuonna 2016. Kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna määrärahatilanne paranee hieman johtuen tuomioistuimille, oikeusaputoimistoille, ulosottolai- tokselle, syyttäjälaitokselle, Rikosseuraamuslaitokselle ja Oikeusrekisterikeskukselle osoitetusta hallitusohjelman ja siihen liittyvien hallituksen linjausten mukaisesta 17,5 milj. euron vuotuisesta lisämäärärahasta. Lakivaliokunta pitää oikeudenhoitoon suunnattua lisämäärärahaa erittäin myönteisenä ja tarpeellisenä, sillä se pienentää aiemmin päätettyjen rahoitusleikkausten vaiku- tuksia. Myönteisenä lakivaliokunta pitää myös sitä, että talousarvioesityksessä ja valtioneuvos- ton selonteossa on varattu lisämäärärahaa rikoksen uhrin aseman parantamiseen (2,7 milj. euroa vuodelle 2016 ja 4,8 milj. euroa vuodesta 2017 lukien). Myös syyttäjälaitoksen ja yleisten tuo- mioistuinten tietojärjestelmähankkeeseen (AIPA) sekä Rikosseuraamuslaitoksen toiminnan ke- hittämis- ja asiakastietojärjestelmähankkeeseen (Roti) on varattu määrärahaa, mikä on toiminto- ja ja työskentelyä tehostavien hankkeiden toteuttamiseksi välttämätöntä.

Kokonaisuutena arvioiden ja yleisesti ottaen lakivaliokunta pitää ensi vuoden talousarvioesitystä vallitsevissa taloudellisissa olosuhteissa oikeusministeriön hallinnonalan kannalta kohtuullisena, mutta turvapaikka-asioiden, talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunnan sekä tuomiois- tuineläytöksen määrärahoihin liittyy ongelmia, joita valiokunta käsittelee tarkemmin jäljempänä.

Kehyskauden loppupuolella oikeusministeriön hallinnonalan rahoitustilanne tiukkenee merkittä- västi siten, että hallinnonalan organisaatioiden nettosäästöt ovat vuonna 2019 noin -30 — -40

Valiokunnan lausunto LaVL 6/2015 vp

milj. euroa kuluvan vuoden määrärahasoon verrattuna. Samaan aikaan heikko taloudellinen tilanne heijastuu asiamääriin eräissä asiaryhmissä, kuten velkomusasioissa, ja siten lisää tuomioistuinten ja ulosoton työmäärää ja toiminnan kustannuksia. Tilanne oikeudenhoidossa on siten erityisesti kehyskauden loppupuolella hyvin haastava. Ottaen huomioon, että pääosa hallinnon-alan menoista muodostuu henkilöstömenoista, säästöpainet kohdistuvat väistämättä henkilöstön määrään. Niukkenevat taloudelliset resurssit edellyttävät siksi välttämättä sopeutustoimia, jotta oikeudenhoito voi tulevaisuudessakin toimia mahdollisimman tehokkaasti, mutta laadukkaasti ja oikeusturvaa vaarantamatta. Keskeistä on valiokunnan näkemyksen mukaan uudistaa rakenteita, menettelyjä ja toimintatapoja, joilla toimintaa voidaan tehostaa ja työmäärää vähentää.

Valtioneuvoston selonteosta ja talousarvioesityksestä ilmenee, että oikeusministeriön hallinnonalalla oikeusturvaa on tarkoitus kehittää ja sopeuttaa kiristyviin talouden reunaehtoihin vuosille 2013—2025 laaditun oikeudenhoidon uudistamisohjelman ja siitä tehtyjen linjausten pohjalta. Jo viime vaalikaudella on toteutettu eräitä uudistamisohjelmaan sisältyviä hankkeita. Lakivaliokunta pitää erittäin tärkeänä, että uudistustyötä jatketaan. Koska oikeudenhoito on lakisidonnaista sekä perus- ja ihmisoikeuskytkentäistä, uudistusten toteuttaminen edellyttää usein lainsäädäntömuutoksia, joiden valmistelu vie aikaa ja hyödyt toteutuvat viiveellä. Uudet hankkeet on siksi syytä käynnistää ripeästi.

Turvapaikka-asiat

Erityisen haasteen ensi vuodelle ja mahdollisesti sitä seuraaville vuosille muodostaa loppukesästä 2015 alkaen erittäin tuntuvasti lisääntynyt turvapaikanhakijoiden määrä. Turvapaikka-asioiden määrän kasvu vaikuttaa erityisesti Helsingin hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden toimintaan, koska turvapaikka-asioiden ensi asteen muutoksenhaku Maahanmuuttoviraston päätöksestä on keskitetty Helsingin hallinto-oikeuteen, jonka päätöksestä voi hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Turvapaikka-asioiden määrän kasvu lisää niin ikään julkisen oikeusavun tarvetta.

Valtion talousarvioesitykseen sisältyy lisämäärärahaa turvapaikanhakijoiden oikeusturvaan kaiken kaikkiaan 12,9 milj. euroa, joista korkeimmalle hallinto-oikeudelle osoitetaan 1,7 milj. euroa, hallinto-oikeudelle 2,8 milj. euroa ja oikeusapuun 400 000 euroa.

Lakivaliokunta pitää lisämäärärahaa välttämättömänä, mutta toteaa, että valtion talousarvioesitys perustuu arvioon, että turvapaikanhakijoiden määrä tulee olemaan noin 15 000. Turvapaikanhakijoiden määrä on kuitenkin jo kuluvana vuonna merkittävästi ylittynyt. Syyskuun alussa arvioitiin, että hakijoiden määrä voisi olla 50 000, mutta viimeisimmän arvion mukaan hakijoiden määrä olisi 30 000—35 000.

Vaikka turvapaikan hakijoiden määrää vuonna 2016 on vaikea arvioida, vaikuttaa lakivaliokunnan mielestä vahvasti siltä, että määräraha on liian alhainen ja että sitä joudutaan tarkistamaan täydentävässä talousarvioesityksessä. Valiokunta pitää korkeimman hallinto-oikeuden, Helsingin hallinto-oikeuden ja julkisen oikeusavun voimavarojen turvaamista turvapaikka-asioissa välttämättömänä, koska ilman riittävää rahoitusta näillä toimijoilla ei ole mahdollisuuksia vastata turvapaikka-asioiden määrästä johtuvaan työmäärän lisääntymiseen. On myös tärkeää, että voimavarat turvataan turvapaikka-asioiden viranomaisketjun osalta kokonaisuudessaan, jotta ketjuun ei

Valiokunnan lausunto LaVL 6/2015 vp

synny "pullonkauloja". Jos muutoksenhaku turvapaikka-asioissa ei ole joutuisaa, käsittelyn vaatima aika heijastuu vastaanottokustannuksiin. Turvapaikka-asioiden voimavarat tulee turvata myös siten, että tuomioistuimet kykenevät huolehtimaan oikeusturvan ja oikeussuojan saatavuudesta myös muissa asiaryhmissä.

Turvapaikka-asioiden määrä voi muodostua myöhemminkin kehyskaudella tähänastisia määriä suuremmaksi. Valiokunta pitää perusteltuna, että tällaiseen kehitykseen varaudutaan ja arvioidaan muun muassa turvapaikka-asioiden hajauttamista yhtä useampaan hallinto-oikeuteen. Lisäksi on tarpeen joustavoittaa tuomioistuinten kokoonpanosäännöksiä, jotta turvapaikka-asioita voidaan käsitellä mahdollisimman tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Myös julkisessa oikeusavussa on aiheellista etsiä tehostamiskeinoja.

Tässä yhteydessä valiokunta kiinnittää huomiota myös ihmiskaupan uhrien tunnistamiseen ja yhdenvertaisuusvaltuutetun yhteydessä toimivan ihmiskaupparaportoinnin voimavaroihin. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan vastaanottokeskukset ovat aiemmin olleet merkittävässä roolissa ihmiskaupan uhrien tunnistamisessa, mutta tilanne on muuttunut heinäkuun 2015 jälkeen turvapaikan hakijoiden määrän lisääntyneenä merkittävästi. Ihmiskaupparaportoinnilla on osaamisensa ja laajan tiedonsaantioikeutensa ja viranomaisvelvoitteidensa nojalla merkittävä rooli ihmiskauppaan liittyvien asioiden selvittämisessä, viranomaisten ohjaamisessa ja neuvomisessa sekä kouluttamisessa. Tehtävää hoidetaan kuitenkin pienillä resursseilla, koska käytännössä vain yksi henkilö vastaa ihmiskaupparaportoinnista ja siihen liittyvistä tehtävistä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ihmiskaupparaportoinnin voimavarat eivät enää tapausten määrän lisääntyneenä ole sopusoinnissa raportoinnin tehtävien kanssa. Yhdenvertaisuusvaltuutetun resursseja ihmiskaupparaportoinnissa tulisi siksi vahvistaa osoittamalla tehtävään 0,5 henkilötyövuoden suuruinen lisätyöpanos ja lisätoimintamääräraha, yhteensä 50 000 euroa.

Talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunta

Viime vaalikaudella talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunta oli yksi hallituksen kärkihankkeista ja siihen osoitettiin vuosittain lisämäärärahaa. Oikeusministeriön pääluokassa lisämääräraha oli vuonna 2014 yhteensä 5,2 milj. euroa, josta syyttäjälaitokselle kohdennettiin 2,3 milj. euroa, tuomioistuinlaitokselle 1,6 milj. euroa ja ulosottolaitokselle 1,3 milj. euroa.

Edellisen hallituksen viimeisessä kehyspäätöksessä huhtikuussa 2015 syyttäjälaitokselle osoitettiin harmaan talouden torjuntaan jatkorahoitus kehyskaudelle 2016—2019. Taustalla oli se, että syyttäjälaitoksessa olisi muutoin jouduttu käynnistämään yt-menettely henkilöstön vähentämiseksi.

Tuomioistuinlaitoksen ja ulosottolaitoksen osalta talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjuntaan osoitettu lisärahoitus kuitenkin päättyy. Lakivaliokunta pitää tätä hyvin valitettavana. Kuten valiokunta on aiemmin todennut, talousrikollisuuden ja harmaan talouden tehokkaalla torjunnalla voidaan saada merkittäviä valtiontaloudellisia hyötyjä. Talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunnalla on merkitystä myös oikeudenkäyntien keston kannalta, koska valtaosa pitkistä oikeudenkäynneistä koskee laajoja talousrikosasioita (ks. LaVL 6/2010 vp, LaVL 17/2011 vp). Talousrikollisuuden ja harmaan talouden tehokkaaksi torjumiseksi onkin tärkeää, että torjuntaan osallistuvan koko viranomaisketjun voimavaroista huolehditaan.

Valiokunnan lausunto LaVL 6/2015 vp

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta esittää, että tuomioistuinlaitokselle ja ulosottolaitokselle osoitetaan talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjuntaan yhteensä 2,9 milj. euron jatkorahoitus (tuomioistuinlaitokselle 1,6 milj. euroa ja ulosottolaitokselle 1,3 milj. euroa) kehyskaudelle 2016—2019 ja että tämä otetaan huomioon jo vuoden 2016 valtion talousarviossa.

Koska talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunta kuuluu myös muille kuin oikeusministeriön hallinnonalalle, on tärkeää, että myös muiden hallinnonalojen toimijoiden, kuten poliisin, kyseiseen tarkoitukseen tarvitsemista voimavaroista huolehditaan.

Tuomioistuinlaitos

Lakivaliokunta on pitkään kiinnittänyt vakavaa huomiota tuomioistuinten perusrahoituksen kireään tilaan (ks. mm. LaVL 18/2011 vp, LaVL 17/2011 vp, LaVL 13/2010 vp ja LaVL 6/2010 vp). Vaikka tuomioistuimille on viime vuosina myönnetty sinällään myönteisiä erityisiä lisämäärärahoja, ne eivät ole korjanneet perusrahoituksen tilaa, ja tuomioistuinten rahoitustilanne tulee lähivuosina edelleen supistumaan. Perusrahoituksesta huolehtiminen on tärkeää, jotta tuomioistuimet kykenevät asianmukaisesti täyttämään perustuslain ja kansainvälisten velvoitteiden vaatimukset. Viime kädessä riittämättömät resurssit heijastuvat oikeudenkäyntien kestoon ja laatuun sekä oikeusturvan saatavuuteen. Rahoitustilanne heijastuu myös virkasuhteisiin, sillä useat virkasuhteet tuomioistuimissa ovat pitkään olleet riippuvaisia määräaikaisesta rahoituksesta. Tämän ongelmallisuuteen valiokunta on kiinnittänyt jo aiemmin huomiota (ks. LaVL 17/2014 vp, LaVL 6/2013 vp, LaVL 12/2013 vp). Henkilöstön ja tuomioistuinten toimintakyvyn kannalta kestävinä olisi huolehtia siitä, että tuomioistuinten perusrahoitus on riittävällä tasolla ja tuomarin virat vakinaisia.

Muutoksenhakua käräjäoikeudesta hovioikeuteen on 1.10.2015 voimaan tulleella uudistuksella muutettu siten, että kaikki riita- ja hakemusasiat sekä suuri osa rikosasioista tulevat jatkokäsittelyluvan piiriin. Tämä vähentää työmäärää muutoksenhaussa. Jatkokäsittelylupajärjestelmän laajentamista koskevassa hallituksen esityksessä (HE 246/2014 vp) arvioitiin karkeasti ja suuntaantavasti, että uudistus mahdollistaisi vuositasolla 2 milj. euron kustannussäästöt.

Valtion vuoden 2016 talousarvioesityksessä muiden tuomioistuinten toimintamenomomentilta leikataan määrärahoja kahdella miljoonalla eurolla jo vuoden 2016 alusta alkaen jatkokäsittelylupajärjestelmän laajentumisen vuoksi. Lakivaliokunnan kuulemat asiantuntijat ovat pitäneet selvänä, ettei tämän suuruisia säästöjä saavuteta vuonna 2016. Epäilyksiä on esitetty myös siitä, kertyykö tämän suuruisia säästöjä myöhemminkään.

Myös lakivaliokunta pitää saamansa selvityksen valossa talousarvioesitykseen sisältyvää 2 milj. euron leikkausta vuodelle 2016 liian suurena. On muun muassa otettava huomioon, että uutta järjestelmää sovelletaan vasta sellaisiin asioihin, jotka on käräjäoikeudessa ratkaistu uudistuksen voimaantulon jälkeen. Sellaiseen tilanteeseen, jossa käsitellään vain uuden järjestelmän mukaisia asioita, päästään valiokunnan saaman arvion mukaan aikaisintaan vuoden 2016 kesällä. Lisäksi tulee ottaa huomioon, että tuomarin virkoja voidaan lakkauttaa vain viran vapautuessa. Näistä syistä uudistuksella saavutettavat säästöt ovat oikeusministeriöltä saadun arvion mukaan vuonna 2016 noin 0,7 milj. euron luokkaa.

Valiokunnan lausunto LaVL 6/2015 vp

Jatkokäsittelylupajärjestelmän laajentaminen keskittää lainkäytön painopistettä kärjäoikeuksiin ja asettaa siten aiempaa suurempia vaatimuksia kärjäoikeuksien toiminnalle ja sen laadulle. Valiokunta toistaa jatkokäsittelylupajärjestelmän uudistamisen yhteydessä esittämänsä siitä, että kärjäoikeuksien toimintaedellytyksistä ja -kyvystä on välttämätöntä huolehtia (LaVM 24/2014 vp). Tämä edellyttää erityisesti kärjäoikeuksien taloudellisten voimavarojen turvaamista.

Lakivaliokunta on viime vuosina kiinnittänyt vakavaa huomiota myös ruuhkautuneimpien tuomioistuinten rahoitustilanteeseen. Esimerkiksi Helsingin kärjäoikeuden tilanne on ollut haastava suuren asiamäärän ja poikkeuksellisen laajojen ja vaativien asioiden vuoksi. Eduskunta onkin viime vuosina osoittanut ruuhkautuneimmille tuomioistuimille lisäresursseja (1 milj. euroa vuonna 2014 ja 1,5 milj. euroa vuonna 2015). Saadun selvityksen mukaan eduskunnan myöntämä lisämääräraha on helpottanut muun muassa Helsingin kärjäoikeuden vaikeaa tilannetta ja kärjäoikeus on käyttänyt saamansa lisärahat tehokkaasti. Edellä esitetyn valossa lakivaliokunta pitää tärkeänä, että ruuhkautuneimpien tuomioistuinten voimavarojen turvaamisesta huolehditaan myös jatkossa.

Tuomioistuinlaitoksen rahoitustilanteeseen vaikuttaa lähivuosina myös muun muassa AIPA-tietojärjestelmähanke, sillä kolmasosa hankkeen kokonaiskustannuksista (noin 9,28 milj. euroa) tulee rahoittaa oikeusministeriön hallinnonalan, muun muassa yleisten tuomioistuinten toimintamäärärahoista. AIPA-hanke edellyttää myös laiteinvestointeja, ja suurimmat kustannukset syntyvät tuomioistuinten istuntosalien tekniikan uusimisesta ja varustamisesta sähköisen käsittelyn vaatimukset täyttäväksi. Saadun selvityksen mukaan tällaisia kustannuksia ei voida kattaa AIPA-hankkeesta, vaan ne on rahoitettava muutoin. Oikeusministeriöltä saadun selvityksen mukaan tarkoitus on jaksottaa istuntosalien varustamista siten, että muutokset ja hankinnat tehdään useiden vuosien aikana.

Oikeudenhoidon uudistamisohjelman mukaan tuomioistuinverkoston uudistamista on syytä jatkaa. Talousarvioesityksestä ilmenee, että kärjäoikeusverkostoa on tarkasteltu virkamiestyöryhmissä. Sen ehdotus tähtää tasakokoisempiin tuomioistuihin, jolloin resurssit voidaan jakaa taroituksenmukaisemmin väestö- ja juttumäärän sekä laadun mukaan.

Tuomioistuinverkostoa koskevia linjauksia ei ole vielä tehty. Lakivaliokunta pitää tärkeänä, että tuomioistuinverkoston kehittämistä ja kärjäoikeuksien toimipaikkojen määrää arvioidaan monipuolisesti alueen kehitysnäkymät, kuten erilaisten suurhankkeiden vaikutukset, sekä erityisesti asiakasnäkökulma huomioiden ja että linjaukset ovat mahdollisimman selkeät ja perustuvat etukäteen tiedossa oleviin kriteereihin. On myös tärkeää, että kansallisten kielellisten oikeuksien toteutuminen turvataan myös jatkossa.

Oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa esitetään myös erillisen tuomioistuinviraston perustamista. Kyse on pitkän aikavälin tavoitteesta. "Pitkällä aikavälillä" tarkoitetaan ohjelmassa kuluvan vaalikauden jälkeistä aikaa, kuitenkin enintään vuoteen 2025 asti. Erillisen viraston perustaminen aiheuttaisi kustannuksia, mutta toisaalta erillinen tuomioistuinvirasto voi lakivaliokunnan näkemyksen mukaan tuoda lisähyötyjä erityisesti tuomioistuinlaitoksen toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen.

Valiokunnan lausunto LaVL 6/2015 vp

Rangaistusten täytäntöönpano

Rikosseuraamuslaitoksen taloutta on sopeutettu jo vuodesta 2005 alkaen pääasiassa henkilötöy-
vuosia vähentämällä. Jatkuvat henkilöstövähennykset ovat heijastuneet Rikosseuraamuslaitok-
sen toimintaan ja heikentäneet sen mahdollisuuksia järjestää uusintarikollisuuden riskin vähentä-
miseen tähtäävää kuntouttavaa toimintaa ja huolehtia vankilaturvallisuudesta.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan oikeudenhoitoon kohdennettujen lisämäärärahojen tur-
vin Rikosseuraamuslaitos pystyy säilyttämään toiminnan tasonsa vielä vuoden 2016 ajan lähes
kuluvaan vuodena tasolla. Myönteistä on, että myös ns. paljuselleistä päästään rakenteellisten
uudistusten myötä eroon.

Kehysvuosina Rikosseuraamuslaitoksen toimintaedellytykset kuitenkin merkittävästi heikkene-
vät kumuloituvien säästöjen vuoksi. Toimintaedellytystensä turvaamiseksi Rikosseuraamuslai-
tos on syksyllä 2015 laatinut toimitilavision, jossa esitetään eräiden vankiloiden/vankilaosasto-
jen lakkauttamista sekä eräiden vankiloiden toiminnan supistamista. Rikosseuraamuslaitoksen
arvion mukaan toimitilavision mukaisilla toimenpiteillä on mahdollista saada aikaan merkittäviä
henkilötöyvuosisäästöjä, joista osa voitaisiin kohdentaa vankiloiden vaikuttavaa lähityötä teke-
vän henkilöstön lisäämiseen ja toiminnan turvaamiseen. Jos toimitilavisiota ei toteuteta, Rikos-
seuraamuslaitos tarvitsee merkittävästi lisärahaa vuodesta 2017 alkaen.

Lakivaliokunta on huolissaan Rikosseuraamuslaitoksen kehyskauden rahoitustilanteesta. Valio-
kunta pitää toimitilavision laatimista ja vision tavoitteita sinällään kannatettavina, mutta se kat-
soo, että ensisijalla tulee olla pyrkimys huolehtia rangaistusten täytäntöönpanon kehyskaudella
tarvitsemista resursseista. Vankiloiden ja vankipaikkojen määrässä tulee ottaa huomioon, että
vankiluvun kehityksestä ei voida tehdä varmoja päätelmiä ja osa viime aikoina toteutetuista sa-
moin kuin hallitusohjelmaan kirjatuista lainsäädäntömuutoksista lisää vankilukua. On tärkeää,
että vankilaverkosto on nämä seikat huomioon ottaen toimiva ja myös alueellisesti riittävän kat-
tava.

Linjauksia toimitilavision sisältämistä toimenpiteistä ei vielä ole tehty. Lakivaliokunta pitää tär-
keänä, että toimitilavisiassa esitetyt investoinnit, muun muassa Pelson vankilan peruskorjaushan-
ke, toteutetaan aikataulun mukaan.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Lakivaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 23.10.2015

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

Valiokunnan lausunto LaVL 6/2015 vp

puheenjohtaja Kari Tolvanen kok
varapuheenjohtaja Eva Biaudet r
jäsen Laura Huhtasaari ps
jäsen Katja Hänninen vas
jäsen Niilo Keränen kesk
jäsen Katri Kulmuni kesk
jäsen Suna Kymäläinen sd
jäsen Antero Laukkanen kd
jäsen Sanna Marin sd
jäsen Sari Multala kok
jäsen Tom Packalén ps
jäsen Antti Rantakangas kesk
jäsen Mari-Leena Talvitie kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Tuokila